

Vlada
Republike
Srbije

TIM
ZA SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I
SMANJENJE SIROMAŠTVA

TIM ZA SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I SMANJENJE SIROMAŠTVA VLADE REPUBLIKE SRBIJE

10 GODINA

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

2009 – 2019

TIM ZA SOCIJALNO UKLJUČIVANJE
I SMANJENJE SIROMAŠTVA
VLADE REPUBLIKE SRBIJE

10 GODINA

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije 10 GODINA

Izdavač:

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva
Vlade Republike Srbije

Autori:

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva
Vlade Republike Srbije

Lektura i redaktura:

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva
Vlade Republike Srbije

Dizajn i priprema:

Maja Nedeljov

Godina izdanja:

2019.

PODRŠKA:

Izradu ove publikacije omogućila je Vlada Švajcarske u okviru projekta „Podrška unapređenju socijalnog uključivanja u Republici Srbiji“.

NAPOMENA:

Ova publikacija ne predstavlja zvaničan stav Vlade Republike Srbije, kao ni Vlade Švajcarske.

Prvih deset godina Tima	6
O Timu	8
Socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva	12
Socijalna zaštita, zdravlje i stanovanje	14
Obrazovanje	16
Ekonomski razvoj i zapošljavanje	18
Osetljive grupe i ljudska prava	22
EU integracije	24
Iz ugla građana i građanki	28
Bibliografija	30

Prvih deset godina Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije

U proteklih deset godina, Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije (SIPRU) je uz podršku Švajcarske Konfederacije usmeravao kreiranje politika, jačanje intersektorske saradnje, unapređenje i inoviranje prakse ka inkluzivnijem i pravednijem društvu, u skladu sa procesom evropskih integracija i ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija. Ova misija zahteva kontinuirane napore i u budućim decenijama, a utemeljena je na čvrstim osnovama iz perioda delovanja Tima za sprovođenje Strategije za smanjenje siromaštva (SSS) u Srbiji, osnovanog 2004. godine.

Kroz SSS, koja je usvojena 2003. godine, Vlada je uz širok konsultativni proces artikulisala sveobuhvatan plan za nacionalni razvoj, koji je sadržao makroekonomske i strukturne promene i definisao ciljeve sa indikatorima za procenu napretka u domenu smanjenja siromaštva. **Prvi put u Srbiji, SSS je definisala najranjivije društvene grupe (Romi i Romkinje, osobe sa invaliditetom, deca, starije osobe, izbeglice i raseljena lica, mladi, žene) na osnovu podataka o siromaštvu** i propisala više od 100 relevantnih strategija, zakona i podzakonskih akata, usklađenih sa evropskim standardima i Milenijumskim ciljevima razvoja Ujedinjenih nacija, kako bi se uticalo na smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti. Nakon isteka Strategije, Tim za sprovođenje SSS postao je Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije.

Socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva je kroz delovanje SIPRU u centru Vlade, odnosno pri kabinetima predsednika/ca i potpredsednika/ca Vlade, više od 15 godina visoko pozicionirana tema na agendi donosilaca odluka.

Važno je napomenuti da je socijalno uključivanje u fokusu procesa evropskih integracija, koji naglašava važnost unapređenja kvaliteta života svih građana/ki, a takođe je i deo globalno prihvaćenih ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih nacija, koji nam poručuju da napredak u društvu treba da bude napredak za svakog pojedinca i pojediniku. Inkluzivan rast i razvoj društva postižu se sprovođenjem koordinisanih aktivnosti usmerenih na socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva koje su definisane dokumentima javne politike zasnovanim na podacima.

Praćenje trendova u domenu siromaštva i socijalnog uključivanja prema međunarodno priznatim metodologijama predstavlja jednu od ključnih funkcija i najznačajnijih doprinosa SIPRU u procesu kreiranja politika. U periodu pripreme SSS, SIPRU je inicirao sprovođenje istraživanja koja su omogućila stvaranje statističke osnove za praćenje stanja u oblasti socijalnog uključivanja i smanjenja siromaštva, čiji nalazi i danas predstavljaju osnovni izvor podataka u procesu kreiranja relevantnih politika. Kontinuirana saradnja SIPRU i Republičkog zavoda za statistiku, kao i konsultacije sa istraživačkom zajednicom, rezultirale su izuzetno sadržajnom statističkom bazom za praćenje indikatora siromaštva i socijalne uključenosti u Republici Srbiji.

Socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva je oblast relevantna za rad različitih institucija i organizacija na nacionalnom i lokalnom nivou. Počevši sa SSS, **SIPRU je nastavio rad na unapređenju intersektorske saradnje u cilju što kvalitetnije primene relevantnih politika**, putem izgradnje veza i mehanizama za saradnju između različitih aktera, kontinuiranog umrežavanja, podizanja svesti i jačanja kapaciteta unutar Vlade Republike Srbije za koordinaciju politika u domenu socijalnog uključivanja i smanjenja siromaštva. Pored toga, **SIPRU pruža podršku Vladi u izveštavanju o napretku u ovom domenu u odnosu na obaveze Republike Srbije u procesu evropskih integracija i obaveze definisane relevantnim međunarodnim konvencijama.**

SIPRU je tokom protekle decenije kroz uvid u podatke, primere dobre prakse i razmenu sa svim relevantnim akterima osmislio inicijative za proveru inovativnih pristupa za rešavanje izazova sa kojima se svakodnevno suočavaju siromašne i ranjive grupe građana i građanki. U cilju formulisanja preporuka za unapređenje politika na nacionalnom i lokalnom nivou, inicijative su realizovane u saradnji sa jedinicama lokalne samouprave i organizacijama civilnog društva. Na ovaj način, promena fokusirana na građane/ke ostvaruje se kroz povezane i međuzavisne korake: od prikupljanja i analize podataka ka kreiranju politika u koordinaciji sa svim relevantnim akterima do implementacije koja nas dovodi do novih podataka i naučenih lekcija za unapređenje politika i prakse.

Socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva su kompleksni, višedimenzionalni procesi, sa brzim i učestalim transformacijama. **Uverenje u to da napredak treba da bude u službi svih ljudi, posvećenost temi, fleksibilnost u pristupu i inovativnost u radu kolega i koleginja koji su u proteklim godinama doprineli delovanju SIPRU omogućili su da ova tema postane i ostane važna.** Participacija građana i građanki, posebno iz osetljivih grupa, u traganju za najboljim odgovorima na izazove omogućila je da se ovoj temi pristupi sa aspekta ostvarivanja prava, a ne samo potreba. Ova brošura je posvećena njima i svima koji će i u narednim godinama doprineti stvaranju solidarnijeg i ravnopravnijeg društva.

**Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva
Vlade Republike Srbije**

O Timu za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije

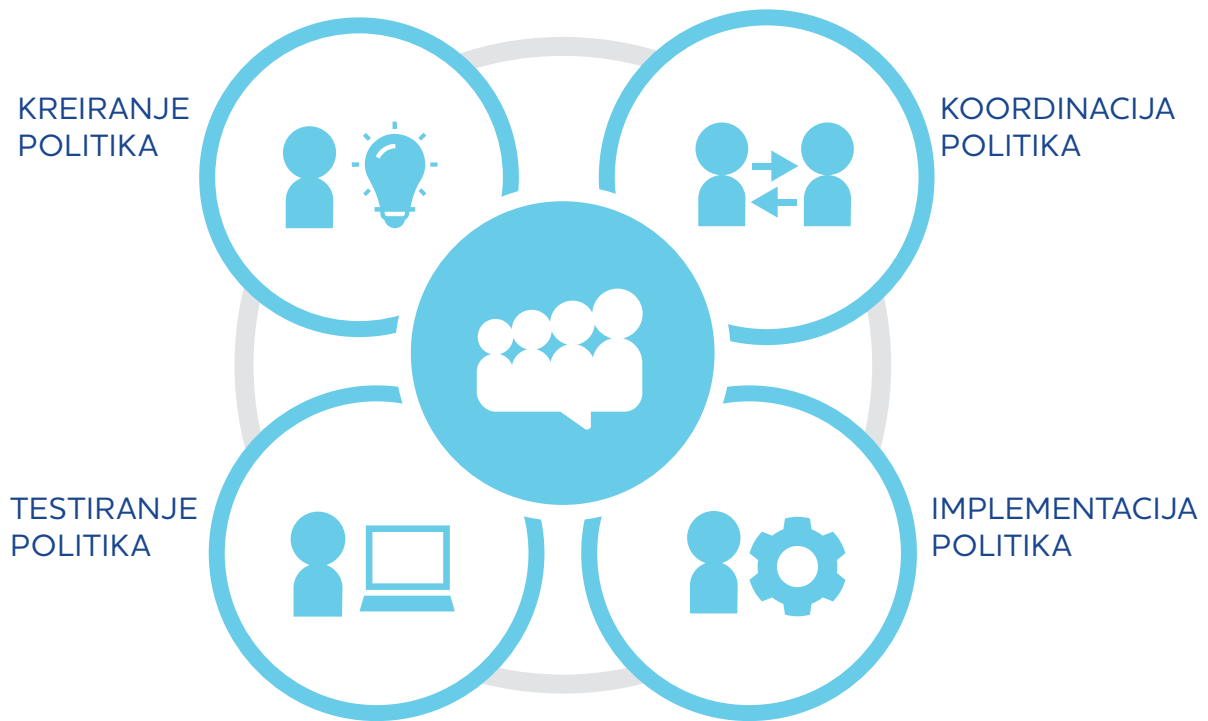
Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva (SIPRU) osnovala je Vlada Republike Srbije 2009. godine. Od svog osnivanja, SIPRU se nalazio pri kabinetima predsednika/ca i potpredsednika/ca Vlade, a od 2018. godine pri Kabinetu predsednice Vlade.

Osnovna nadležnost Tima je jačanje kapaciteta Vlade da razvija i sprovodi politike socijalnog uključivanja zasnovane na međunarodnim standardima i primerima dobre prakse.

SIPRU pruža podršku institucijama i relevantnim partnerima u cilju unapređenja dostupnosti i kvaliteta podataka o siromaštvu i socijalnom uključivanju. Tim pomaže resornim ministarstvima u kreiranju politika zasnovanih na podacima, uz redovne konsultacije sa svim relevantnim akterima, i doprinosi unapređenju intersektorske saradnje u cilju što kvalitetnije primene politika. Takođe, SIPRU sprovodi inicijative čiji je cilj pronalaženje odgovora na ključne potrebe osetljivih društvenih grupa u lokalnim zajednicama kroz razvoj i testiranje inovativnih pristupa.

Švajcarska Konfederacija od 2009. godine pruža podršku Vladi Republike Srbije da unapredi proces socijalnog uključivanja u Republici Srbiji kroz projekte „Podrška unapređenju socijalnog uključivanja u Republici Srbiji” i „Podrška sprovođenju Programa reformi politike zapošljavanja i socijalne politike u Republici Srbiji sa fokusom na politiku zapošljavanja i povećanja zapošljivosti mladih”.

MINISTARSTVO
OBRAZOVANJA, NAUKE I
TEHNOLOŠKOG
RAZVOJA REPUBLIKE
SRBIJE

TIM ZA SOCIJALNO
UKLJUČIVAŃE I
SMAŃEŃE SIROMAŠTVA

ТИМ ЗА СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ И
СМАЊЕЊЕ СИРОМАШТВА

A row of ten colorful cartoon characters representing diverse people of various ages, ethnicities, and abilities, including one person using a wheelchair.

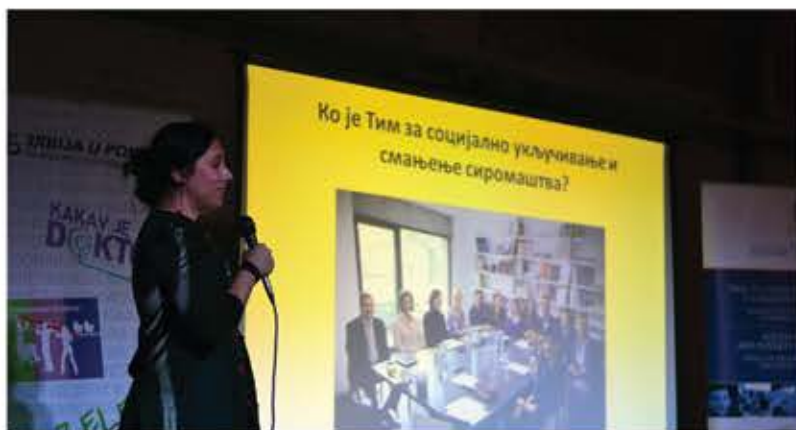
41. BEOGRADSKI IGNITE

IGNITE UKLUČI SE

Logos for TIM, SIRBIJA U POKRETU, and Ignite.

Socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva

Socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva podrazumeva procese koji omogućavaju da svi ljudi budu ravnopravni i da imaju jednake šanse za pristojan život. Socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva otvara mogućnosti da svi građani i građanke učestvuju u ekonomskom, društvenom i kulturnom životu – da svako od nas ima priliku da ravnopravno učestvuje u donošenju odluka i da doprinosi razvoju i dobrobiti svoje zajednice.

U proteklih deset godina SIPRU je doprineo unapređenju socijalnog uključivanja i smanjenju siromaštva kroz brojne inicijative, mere i aktivnosti, među kojima su:

- Priprema i objavljivanje tri nacionalna izveštaja o socijalnom uključivanju i smanjenju siromaštva u Republici Srbiji, kao i dva pregleda o stanju u ovoj oblasti na lokalnom nivou.
- Zagovaranje uvođenja i doprinos razvoju Ankete o prihodima i uslovima života (*Survey on Income and Living Conditions – SILC*) u Srbiji od 2012. godine. SILC je standardizovani glavni izvor podataka o prihodima, socijalnom uključivanju i životnim uslovima u Evropskoj uniji.
- Koordinacija izrade Programa reformi politike zapošljavanja i socijalne politike (ESRP), kao i priprema godišnjih izveštaja o implementaciji planiranih mera. SIPRU je doprineo pripremi prioriteta strukturnih reformi, sa fokusom na društveni razvoj, u okviru Programa ekonomskih reformi (ERP). ESRP i ERP sadrže prioritete mere na osnovu kojih Srbija i Evropska komisija prate napredak u ostvarivanju reformi u navedenim oblastima.

- Kontinuirano učešće u planiranju i programiranju sredstava pretprijetnih fondova EU u oblasti društvenog razvoja, kao i u pripremi i sprovođenju brojnih projekata koji se bave socijalnim uključivanjem u Srbiji, a koji se finansiraju iz sredstava međunarodne razvojne pomoći.
- Zagovaranje uvođenja i obračunavanje Indeksa rodne ravnopravnosti za Srbiju u saradnji sa relevantnim institucijama. Srbija je jedina zemlja van Evropske unije koja putem ovog indeksa prati stanje u oblasti rodne ravnopravnosti.
- Razvijanje metodologije i obračunavanje Indeksa društvenog razvoja gradova i opština. Indeks obuhvata šest oblasti, uporediv je kroz vreme, a omogućava i poređenje rezultata na nivou lokalnih samouprava.
- Realizacija dva ciklusa programa „Lokalne inicijative za povećanje socijalne uključenosti i smanjenje siromaštva” (2015–2016. i 2019–2021) – 26 podržanih predloga projekata u šest tematskih oblasti (obrazovanje, zapošljavanje, socijalna zaštita, zdravlje, socijalno stanovanje i ruralni razvoj), koji obuhvataju teritoriju 36 lokalne samouprave u tri regiona u Srbiji: južnoj i istočnoj Srbiji, Šumadiji i zapadnoj Srbiji i regionu Vojvodine.
- Realizacija projekta „Podrška sprovođenju Programa reformi politike zapošljavanja i socijalne politike u Republici Srbiji sa fokusom na politiku zapošljavanja i povećanja zapošljivosti mladih” – 19 podržanih predloga projekata u cilju razvoja inovativnih modela za povećanje zapošljavanja i zapošljivosti mladih na lokalnom nivou.
- Omogućavanje brojnih prilika za informisanje i izgradnju kapaciteta relevantnih aktera na nacionalnom i lokalnom nivou za unapređenje socijalnog uključivanja. Pored brojnih tematskih konferencija, obuka i treninga organizovano je i osam TAIEX radionica (o Evropskom socijalnom fondu, pripremi Nacionalnog okvira kvalifikacija, razvoju Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja, dugotrajnoj nezi, zapošljavanju mladih, itd).
- Priprema i objavljivanje brojnih tematskih publikacija i izveštaja (među kojima su izveštaji o praćenju socijalne uključenosti u Republici Srbiji, izveštaji o digitalnoj uključenosti u Republici Srbiji, izveštaji o mapiranju usluga socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalne samouprave, itd).
- Afirmacija socijalnog uključivanja kroz sadržaje pripremljene u saradnji sa predstavnicima/ama i pripadnicima/ama osetljivih grupa objavljene na našem veb sajtu, kao što su uspešne priče, Blog o socijalnom uključivanju, obuka o socijalnom uključivanju.

Socijalna zaštita, zdravlje i stanovanje

Oblasti socijalne i zdravstvene zaštite usmerene su ka poboljšanju socijalnog i zdravstvenog statusa građana i građanki na ličnom, porodičnom i društvenom planu. Socijalna i zdravstvena zaštita sprečavaju društveno isključivanje pojedinaca/ki i porodica koji se nalaze u stanju potrebe za određenom sistemskom podrškom. Osiguravanje pristupa odgovarajućem stambenom smeštaju i unapređivanje ostvarivanja prava u ovoj oblasti još jedan je aspekt koji značajno utiče na kvalitet života pojedinca i pojedinke. Uključivanjem u sistem podrške i zaštite doprinosi se smanjenju siromaštva i prevazilaženju različitih rizika. Kreiranje, praćenje i sprovođenje politika koje se odnose na prava u ovim domenima, kao i na dostupnost, efikasnost i kvalitet pružanja usluga socijalne i zdravstvene zaštite predstavljaju prioritete Tima u ovoj oblasti.

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva nastoji da unapredi ostvarivanje prava osetljivih grupa u Srbiji putem različitih aktivnosti u oblastima socijalne i zdravstvene zaštite i stanovanja kroz:

- Pružanje podrške Vladi Republike Srbije pri izradi strateškog i normativnog okvira koji treba da omogući svim društvenim grupama da na jednak način ostvare svoja prava;
- Sprovođenje analiza koje se tiču mehanizama i sistemskih mera na nacionalnom i lokalnom nivou;
- Unapređivanje prikupljanja, dostupnosti, analize i korišćenja podataka pri kreiranju politika;
- Jačanje kapaciteta relevantnih aktera na nacionalnom i lokalnom nivou kako bi na adekvatan način sprovodili aktivnosti usmerene na poboljšanje položaja osetljivih grupa kroz obezbeđivanje kvalitetnih i blagovremenih usluga u oblastima socijalne i zdravstvene zaštite;
- Pružanje podrške svim zainteresovanim akterima za razvoj i sprovođenje projekata.

- Izrada tematskih analiza i uključivanje organizacija civilnog društva u proces pripreme ključnih strategija, zakona i podzakonskih akata u oblasti socijalne zaštite, zdravlja i stanovanja (Zakon o socijalnoj zaštiti, Zakon o stanovanju i održavanju zgrada, itd).
- Doprinos usklađivanju nacionalnih politika sa međunarodnim standardima i preporukama u domenu stanovanja, sa fokusom na proces preseljenja i unapređenje socijalnog stanovanja.
- Sprovođenje tri ciklusa mapiranja usluga socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalne samouprave u Republici Srbiji.
- Priprema smernica i priručnika za programsko budžetiranje u oblasti socijalne zaštite za jedinice lokalne samouprave.
- Podrška izradi analize o dostupnosti usluga zdravstvene zaštite u okviru primarne zdravstvene zaštite na osnovu podataka SILC istraživanja u cilju identifikovanja izazova i nejednakosti u mogućnostima za ostvarivanje prava na optimalnu zdravstvenu zaštitu.

Obrazovanje

Kvalitetnim i pravednim obrazovanjem svaka osoba na jednak način dobija mogućnost za sticanje znanja i veština, što predstavlja važan preduslov za aktivno učešće u različitim aspektima društvenog života. Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva nastoji da širenjem vizije inkluzivnog obrazovanja ostvari pozitivan uticaj na promene stavova i vrednosti koje se odnose na uključivanje svih osetljivih grupa u obrazovanje, kako bi se omogućilo njihovo napredovanje i učenje uz vršnjake i vršnjakinje. Inkluzivno obrazovanje obezbeđuje jednake šanse za sticanje obrazovanja svakog pojedinca/ke, bez obzira na socio-ekonomski status, etničko poreklo, mesto stanovanja, invaliditet i druge karakteristike. Jednaka i ravnopravna uključenost osetljivih grupa u obrazovni proces važan je faktor smanjenja siromaštva i ostvarivanja pune društvene participacije, ali i preduslov za samostalan, dostojanstven i zdrav život svih ljudi.

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva nastoji da unapredi položaj osetljivih grupa u obrazovnom sistemu Srbije kroz različite aktivnosti:

- Pružanje podrške Vladi Republike Srbije pri izradi strateškog i normativnog okvira u oblasti inkluzivnog obrazovanja usklađenog sa standardima Evropske unije;
- Jačanje kapaciteta zaposlenih u obrazovanju za kreiranje politika zasnovanih na nalazima analiza i istraživanja;
- Unapređivanje saradnje između akademske i istraživačke zajednice, kreatora/ki politika i praktičara/ki kao preduslov za unapređenje procesa odgovornog kreiranja javnih politika;
- Promociju novih tehnologija u obrazovanju, asistivnih tehnologija i digitalne uključenosti;
- Pružanje podrške svim zainteresovanim akterima za pristup različitim izvorima finansiranja u cilju unapređivanja kvaliteta rada.

- Podrška izradi niza dokumenata javne politike sa ciljem unapređenja procesa inkluzivnog obrazovanja u Srbiji – Strategije razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020. godine i pratećeg akcionog plana, Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, Pravilnika o dodatnoj obrazovnoj, zdravstvenoj i socijalnoj podršci detetu, učeniku i odraslom.
- Obezbeđivanje sredstava za sprovođenje PISA testiranja u Srbiji i podrška izradi sekundarnih analiza podataka istraživanja radi razumevanja faktora koji utiču na kvalitet i pravednost obrazovanja u Srbiji.
- Razvijanje pet setova različitih indikatora za praćenje stanja u obrazovnom sistemu Srbije za potrebe informacionog sistema Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.
- Podrška radu zajedničkog tela i intersektorskih komisija za podršku deci iz osetljivih grupa kroz unapređivanje procesa praćenja, pripremu stručnih uputstava, organizaciju susreta radi razmene primera dobre prakse i naučenih lekcija.
- Osiguravanje učešća roditelja u procesu kreiranja politika i unapređenje obrazovne prakse kroz iniciranje osnivanja Saveta za roditelje u 12 lokalnih самоупrava, kao i organizovanje fokus grupa sa oko 640 roditelja učenika/ca 48 specijalnih škola u procesu transformacije specijalnog obrazovanja.
- Edukacija oko 1200 predstavnika/ca škola o novim tehnologijama u obrazovanju, asistivnim tehnologijama i digitalnoj pristupačnosti i priprema Uputstva za izradu nastavnog materijala u skladu sa principom univerzalnog dizajna.
- Izrada Vodiča za škole, nastavnike i stručne saradnike o izvorima finansiranja i resursima na osnovu kojeg su osmišljene i sprovedene obuke za pisanje projekata, kojim je obuhvaćeno oko 550 nastavnika/ca i pružanje mentorske podrške školama u procesu apliciranja za sredstva za unapređenje kvaliteta, pravednosti i efikasnosti rada.

Ekonomski razvoj i zapošljavanje

Ekonomsko osnaživanje svakog građana/ke, a posebno iz osetljivih grupa stanovništva, važan je faktor njihove socijalne uključenosti i aktivnog učešća u društvu. Zapošljavanje i uključivanje na tržište rada predstavljaju ključne preduslove socio-ekonomske samostalnosti. Ekonomske reforme treba da osiguraju da svi regioni, uključujući i ruralna područja, imaju jednake mogućnosti za rast i razvoj. Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva učestvuje u razvijanju različitih modela uključivanja osetljivih grupa u ekonomske aktivnosti, kao i u razvoju i promociji koncepta socijalnog preduzetništva. Takođe, Tim sprovodi analize efekata javnih politika u ovoj oblasti na osnovu podataka i promovise sistemsko praćenje i unapređivanje.

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva doprinosi uključivanju osetljivih grupa na tržište rada kroz:

- Pružanje podrške Vladi Republike Srbije pri izradi strateškog i normativnog okvira koji treba da unapredi položaj osetljivih grupa na tržištu rada;
- Jačanje kapaciteta relevantnih aktera i podsticanje dijaloga, kako bi sprovedene aktivnosti bile fokusirane na poboljšanje položaja osetljivih grupa;
- Sprovođenje analiza koje se tiču mehanizama i sistemskih mera na nacionalnom i lokalnom nivou;
- Promociju primera dobre prakse i razmene iskustava;
- Pružanje podrške svim zainteresovanim akterima za korišćenje EU fondova.

- Podrška pripremi Nacrta zakona o zadrugama kroz analize primera dobre prakse evropskih zemalja. Kao rezultat, u okviru zakona prvi put su prepoznate socijalne zadruge.
- Sprovođenje ex-ante analize sa procenom trendova za period 2010–2020. godine u okviru priprema strateškog okvira u oblasti zapošljavanja. Analiza je poslužila za pripremu Nacionalne strategije zapošljavanja (2011–2020), kao i za pripremu Prvog nacionalnog izveštaja o socijalnom uključivanju i smanjenju siromaštva u Republici Srbiji.
- Priprema analize uticaja javnih politika kako bi se procenili ključni faktori i uzroci neaktivnosti sa fokusom na mlade, žene i starije radnike/ce, kao i analize koja se tiče poslovne sposobnosti i zapošljavanja osoba sa invaliditetom.
- Analiza faktora koji utiču na finansijsku inkluziju u Srbiji, koja je postavila temelje za dalja istraživanja i primenu politika u cilju povećanja finansijske inkluzije u Srbiji.
- Iniciranje izrade analiza, pružanje ekspertske podrške i promovisanje primera dobre prakse u cilju unapređenja okvira za mikro-kreditiranje u Srbiji.

- Priprema i objavljivanje studije o potencijalima socijalnog preduzetništva u Srbiji sa preporukama za dalji razvoj ovog sektora i uspostavljanje dijaloga sa predstavnicima/ama civilnog društva i socijalnih preduzeća u pogledu promocije i razvoja dobrih praksi.
- Organizovanje razmene primera dobre prakse u saradnji sa resornim ministarstvom na različite teme, poput analize programa za zapošljavanje ranjivih grupa na lokalnom nivou, radnog angažovanja korisnika/ca socijalne pomoći, radnih praksi za mlade, lokalnih akcionih planova zapošljavanja.
- Podrška kampanji „Selo uspelo” sa ciljem predstavljanja 30 primera dobre prakse koji promovišu novu ulogu sela, očuvanje lokalnih resursa i razvoj lokalne zajednice.

E2E: Inicijativa za zapošljavanje mladih

Projekat „Podrška sprovođenju Programa reformi politike zapošljavanja i socijalne politike u Republici Srbiji sa fokusom na politiku zapošljavanja i povećanja zapošljivosti mladih” deo je šireg programa „Znanjem do posla” (*From Education to Employability – E2E*), čiji je cilj inkluzivno i održivo povećanje zapošljivosti mladih u Republici Srbiji.

Projekat sprovodi SIPRU u partnerstvu sa ministarstvima zaduženim za sprovođenje politika zapošljavanja i zapošljivosti mladih u Republici Srbiji: Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i Ministarstvom omladine i sporta. Partner u implementaciji programa u pet lokalnih samouprava je NIRAS/IP.

U okviru E2E podržano je 19 projekata, a u partnerstvu sa akterima na lokalnom nivou razvijeno je šest inovativnih modela za zapošljavanje mladih. U inovativne modele uključeno je preko 400 mladih.

Osetljive grupe i ljudska prava

Ljudska prava predstavljaju skup prava i sloboda koji važe za sve ljude, bez obzira na njihove karakteristike – sva ljudska prava su univerzalna, nedeljiva, međuzavisna i međusobno povezana. Republika Srbija je uspostavila zakonodavni i institucionalni okvir u domenu ljudskih prava koji je usklađen sa međunarodnim standardima. Međutim, potrebno je uložiti dodatne napore kako bi svi građani i građanke Republike Srbije na jednak način mogli da ostvare sva svoja prava i da učestvuju u društvenom, političkom, ekonomskom i kulturnom životu. Punim ostvarivanjem ljudskih prava smanjuje se rizik od socijalne isključenosti i siromaštva, kome su posebno izložene različite društvene grupe u Republici Srbiji, poput Roma i Romkinja, osoba sa invaliditetom, žena, dece, starijih osoba, LGBTI zajednice, neobrazovanih lica, nezaposlenih, izbeglih i interno raseljenih lica i stanovništva koje živi u ruralnim sredinama.

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva nastoji da unapredi položaj i ostvarivanje ljudskih prava osetljivih grupa u Srbiji putem različitih aktivnosti:

- Podizanje svesti zajednice o problemima sa kojima se suočavaju pripadnici/e osetljivih grupa, ali i o njihovim potencijalima;
- Informisanje pripadnika/ca osetljivih grupa o njihovim pravima;
- Jačanje kapaciteta relevantnih aktera i podsticanje dijaloga, kako bi se na adekvatan način sprovodile aktivnosti usmerene na poboljšanje položaja osetljivih grupa;
- Pružanje podrške Vladi Republike Srbije pri izradi strateškog i normativnog okvira koji treba da omogući svim društvenim grupama da na jednak način ostvare svoja prava;
- Sprovođenje analiza koje se tiču mehanizama i sistemskih mera na nacionalnom i lokalnom nivou;
- Unapređivanje prikupljanja, analize i korišćenja podataka pri kreiranju politika;
- Pružanje podrške svim zainteresovanim akterima za razvoj projekata.

- Podrška pripremi Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja u Republici Srbiji za period od 2016. do 2025. godine i pratećih Akcionih planova, kao i organizacija konsultativnog procesa sa relevantnim akterima na republičkom i lokalnom nivou, predstavnicima/ama romske zajednice i organizacijama civilnog društva, kojim je obuhvaćeno preko 300 osoba.
- Podrška izradi Pravilnika o tehničkim standardima pristupačnosti, koji je pripremljen u cilju stvaranja održivog izgrađenog okruženja dostupnog svima.
- Doprinos donošenju Pravilnika o načinu izdavanja i obrascu potvrde nadležne zdravstvene ustanove o promeni pola, kojim je propisano da hirurška intervencija prilagođavanja pola rodnom identitetu više nije preduslov za promenu oznake pola u ličnim dokumentima.
- Održavanje i rad na razvoju Baze podataka za praćenje mera za inkluziju Roma i Romkinja, kao i podrška izračunavanju Indeksa rodne ravnopravnosti za Republiku Srbiju.
- Podrška organizaciji četiri Seminara o socijalnom uključivanju Roma i Romkinja u Republici Srbiji, koje zajednički organizuju Kancelarija za ljudska i manjinska prava, SIPRU i Evropska komisija sa ciljem da se sumiraju rezultati i iznesu prioriteti i planovi (tzv. Operativni zaključci) za dalje unapređenje položaja Roma i Romkinja u Republici Srbiji.
- Podrška Kancelariji za upravljanje javnim ulaganjima pri rekonstrukciji preko 50 javnih objekata u skladu sa standardima pristupačnosti.

EU integracije

Evropske integracije su proces političke, pravne i ekonomske integracije država i regiona u Evropi. Za države koje žele da pristupe EU, evropske integracije podrazumevaju sveobuhvatan reformski proces, dugotrajnu izgradnju ljudskih, institucionalnih i administrativnih kapaciteta, kao i promenu načina donošenja odluka i obrazaca upravljanja. Pristupi Evropske unije i njenih država članica socijalnom uključivanju su među najrazvijenijim u svetu i garant su za poboljšanja položaja osetljivih grupa u društvu. Međutim, samo blagovremena i odgovarajuća systemska priprema država kandidata za članstvo u EU obezbeđuje razvoj okruženja za delotvorno socijalno uključivanje. Pregovori o pristupanju EU su ključna faza na evropskom putu države kandidata i podrazumevaju prihvatanje prava i obaveza, institucionalnog okvira i pravnih tekovina EU. Sastoje se od postepenog prilagođavanja i usklađivanja nacionalnog pravnog sistema sa pravom EU, koje je za potrebe pristupanja podeljeno u 35 poglavlja.

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva osnažuje socijalnu dimenziju procesa pristupanja EU kroz sledeće aktivnosti:

- Učešće u procesu pregovora o pristupanju EU;
- Učešće u pripremi, sprovođenju, praćenju i evaluaciji dokumenata javne politike i izveštaja važnih za proces pristupanja EU;
- Razvoj ljudskih, regulatornih i institucionalnih kapaciteta potrebnih za članstvo u EU;
- Razvoj dijaloga između predstavnika/ca javnih institucija i civilnog društva.

- Učešće u radu šest pregovaračkih grupa za pristupanje EU:
Poglavlje 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj
Poglavlje 18 – Statistika
Poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje
Poglavlje 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata
Poglavlje 23 – Pravosuđe i osnovna prava
Poglavlje 26 – Obrazovanje i kultura
- Uticaj na izbor prioriteta razvojne pomoći za Republiku Srbiju kroz učešće u izradi dokumenta Nacionalni prioriteti za međunarodnu pomoć (NAD) i pružanje podrške resornim ministarstvima u pripremama za korišćenje instrumenata pretpristupne pomoći i učešće u radu Sektorske radne grupe za razvoj ljudskih resursa i društveni razvoj.
- Pružanje stručne pomoći resornom ministarstvu i međuresornoj radnoj grupi u pripremi Programa reformi politike zapošljavanja i socijalne politike (*Employment and Social Reform Programme – ESRP*), kao i za pripremu izveštaja o sprovođenju mera predviđenih ovim dokumentom.
- Podrška resornom ministarstvu u pripremi Programa ekonomskih reformi (*Economic Reform Programme – ERP*). U okviru dokumenta Programa ekonomskih reformi 2016. godine primenjen je mehanizam procene uticaja javnih politika na društvo na osnovu Smernica za procenu uticaja na društvo koje je pripremio SIPRU.
- Pokretanje Platforme za praćenje sprovođenja ERP-a i ESRP-a u saradnji sa relevantnim institucijama, u cilju uspostavljanja delotvornijeg dijaloga Vlade Republike Srbije sa civilnim društvom o sprovođenju najznačajnijih reformskih mera za ekonomski i društveni razvoj sadržanih u ovim dokumentima.

- ⚙️ Podrška resornim ministarstvima kako bi Srbija imala pristup sredstvima raspoloživim u okviru Trećeg programa EU u oblasti zdravstva 2014–2020. (*Health Programme 2014–2020*) i Programa zapošljavanja i socijalnih inovacija (*Employment and Social Innovation Programme – EaSI*).
- ⚙️ Podrška uspostavljanju saradnje sa evropskim agencijama u oblasti životnih i radnih uslova, rodne ravnopravnosti i inkluzivnog obrazovanja – EUROFOUND, European Institute for Gender Equality, European Agency for Special Needs and Inclusive Education.
- ⚙️ Učešće u pripremi i uspostavljanju Vodiča kroz potencijalne izvore finansiranja, koji na jednom mestu sakuplja sve podatke o raspoloživim konkursima i fondovima međunarodnih i domaćih donatora, kao i državnih institucija.

Socijalna zaštita,
zdravlje i stanovanje

Obrazovanje

Ekonomski razvoj
i zapošljavanje

EU integracije

Osetljive grupe i ljudska prava

Iz ugla građana i građanki

BLOG O SOCIJALNOM UKLJUČIVANJU

Građani i građanke različitih profila imaju priliku da u formi bloga iskažu svoj stav, pruže novo/drugačije viđenje okruženja u kojem žive, odnos prema praksama socijalnog uključivanja, prema društvenim događajima, kao i prema svakodnevici u Srbiji. Tokom osam godina objavljeno je 629 tekstova, a postove je pisalo 82 autora i autorki. Neki od najčitanijih tekstova bili su: Pravni aspekti „fatalne” privlačnosti (blogger: Petar Stojanović), Na pravom putu (bloggerka: Ksenija Graovac), Trebaju mi precizne instrukcije (blogger: Stefan Lazarević).

www.socijalnoukljucivanje.gov.rs/blog/

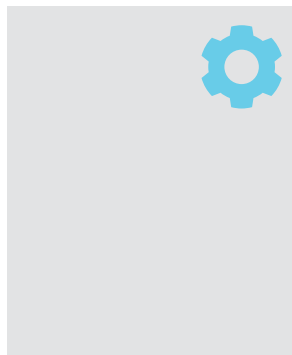
BILTEN

Redovno informisanje o najnovijim inicijativama koje doprinose većem socijalnom uključivanju i smanjenju siromaštva u Republici Srbiji. Do sada je pripremljeno 58 biltena.

BEOGRADSKI IGNAJT O SOCIJALNOM UKLJUČIVANJU

Preko 600 posetilaca/teljki čulo je uspešne priče o inkluzivnom obrazovanju, aktivizmu i preduzetništvu mladih, aktivnom starenju, prevazi- laženju teškoća sa kojima se suočavaju osobe s invaliditetom i deca sa smetnjama u razvoju, hrabrosti samohranog roditeljstva, borbi romskog stanovništva za bolji kvalitet života, položaju LGBTI osoba, borbi protiv trgovine ljudima, inkluziji mladih sa problemima u ponašanju, dece ulice, migranata/tkinja i osuđenika/ca, socijalnom uključivanju nakon izlečenja od bolesti zavisnosti, položaju osoba obolelih od HIV/AIDS, solidarnosti.

Pratioci/teljke
na društvenim
mrežama

5691

3000

USPEŠNE PRIČE

SIPRU od 2009. godine objavljuje tekstove o uspešnim primerima, pojedincima i pojedinkama, kao i dobroj praksi u oblasti socijalnog uključivanja i smanjenja siromaštva u Srbiji.

2019

- Priručnik za uvođenje rodne perspektive u nastavu srpskog jezika za prvi ciklus obrazovanja
- Izveštaj o digitalnoj uključenosti u Republici Srbiji za period od 2014. do 2018. godine
- Decilna analiza potrošnje i prihoda u Republici Srbiji
- Program za kreiranje obrazovnih politika na osnovu podataka i rezultata istraživanja
- Rodna analiza nastavnih programa i udžbenika za srpski jezik od prvog do četvrtog razreda osnovne škole
- Treći nacionalni izveštaj o socijalnom uključivanju i smanjenju siromaštva u Rep. Srbiji za period 2014–2017. godine

2018

- Indeks rodne ravnopravnosti u Republici Srbiji
- Nagrada za doprinos razvoju svih oblika pristupačnosti 2017/2018
- Ocena apsolutnog siromaštva u Srbiji u 2017. godini
- Periodična evaluacija Programa lokalnih inicijativa za zapošljavanje mladih

2017

- Analiza nezadovoljenih potreba za zdravstvenom zaštitom stanovnika Republike Srbije
- Praćenje socijalne uključenosti u Republici Srbiji – Treće dopunjeno izdanje (zbirna publikacija)
- Praćenje socijalne uključenosti u Republici Srbiji:
 - Indikatori socijalne zaštite i socijalne sigurnosti
 - Indikatori siromaštva i nejednakosti
 - Indikatori materijalne deprivacije
 - Indikatori zaposlenosti i tržišta rada
 - Indikatori obrazovanja
 - Indikatori zdravlja
 - Indikatori dugotrajne nege
 - Indikatori iz oblasti socijalne i dečije zaštite
 - Indikatori kvaliteta života

- Siromaštvo u Republici Srbiji, 2006–2016. godine – revidirani i novi podaci
- Evaluacije paketa usluga za mlade i relevantnih programa i mera finansiranih iz budžeta Vlade Republike Srbije koji su usmereni ka mladima
- Procena javnih rashoda iz budžeta Republike Srbije utrošenih u periodu 2013–2015. godine na politike usmerene ka povećanju zapošljivosti i zapošljavanju mladih
- Podrška sprovođenju ESRP u Republici Srbiji sa fokusom na politiku zapošljavanja i povećanja zapošljivosti mladih
- Pakt za mlade – jačanje partnerstava za podsticanje zapošljivosti i socijalnog uključivanja mladih

2016

- Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalne samouprave u Republici Srbiji
- Pripreme za Evropski socijalni fond: analiza kapaciteta lokalne samouprave
- Finalna evaluacija programa „Lokalne inicijative za povećanje socijalne uključenosti i smanjenje siromaštva“
- Smernice za procenu uticaja na društvo
- Mogućnost pristupa ekonomskim šansama u Srbiji za žene
- Sekundarne analize podataka dobijenih kroz istraživanje Anketa o prihodima i uslovima života (SILC)
- Analiza primene afirmativnih mera u oblasti obrazovanja Roma i Romkinja i preporuke za unapređenje mera
- Stop napuštanju škole
- Podrška unapređenju eUsluga na lokalnom nivou u Republici Srbiji: Predlog osnovnog skupa elektronskih usluga lokalne samouprave i Predlog Indeksa razvoja eUprave jedinica lokalne samouprave
- Preduzetničko obrazovanje – Komparativni pregled obrazovnih politika, modela i prakse
- Uputstvo za izradu nastavnog materijala u skladu sa principom univerzalnog dizajna
- Indeks rodne ravnopravnosti u Republici Srbiji

2015

- Analiza pravnog okvira i aktuelnog statusa i prakse pedagoških asistenata
- Vodič za škole, nastavnike i stručne saradnike: Kako do informacija o izvorima finansiranja i resursima za škole, nastavnike i stručne saradnike
- Siromaštvo u Srbiji u 2014. godini
- Delotvornost sistemskih mehanizama za sprečavanje nasilja prema ženama i nasilja u porodici
- Pregled Drugog nacionalnog izveštaja o socijalnom uključivanju i smanjenju siromaštva u Republici Srbiji – uloga lokalnih samouprava
- Vodič kroz potencijalne domaće i inostrane izvore finansiranja
- Finansijska inkluzija u Srbiji – analiza stanja, prepreka, koristi i šansi
- Izveštaj o digitalnoj uključenosti u Republici Srbiji za period 2011–2014. godine

2014

- Drugi nacionalni izveštaj o socijalnom uključivanju i smanjenju siromaštva u Republici Srbiji za period 2011–2014. godine
- Okvir za praćenje inkluzivnog obrazovanja u Srbiji
- Siromaštvo u Srbiji 2011, 2012. i 2013. godine
- Merenje siromaštva – teorijski koncepti, stanje i preporuke za Republiku Srbiju
- Vodič kroz potencijalne domaće i inostrane izvore finansiranja za projekte OCD, lokalnih samouprava, MSP, preduzetnika i pojedinaca u Srbiji
- Analiza uticaja politika: Pružanje dodatne podrške učenicima iz osetljivih grupa u preduniverzitetskom obrazovanju
- Analiza uticaja politika: Pružanje dodatne podrške učenicima iz osetljivih grupa u preduniverzitetskom obrazovanju – Prilozi:
 - Prilog 1: Institucionalni i zakonodavni okvir u oblasti politika usmerenih na siromašno stanovništvo
 - Prilog 2: Pregled politika i mera u sektoru socijalne zaštite za podršku obrazovnim potrebama dece iz osetljivih grupa
 - Prilog 3: Pregled mera usmerenih na siromašne učenike i učenike romske nacionalnosti koje sprovode organizacije civilnog društva
 - Prilog 4: Završeni i tekući programi donatorske pomoći u sektoru obrazovanja i socijalne zaštite
 - Prilog 5: Komparativna analiza
 - Prilog 6: Finansijska analiza mera predloženih u Analizi
- Socijalna zaštita u starosti: dugotrajna nega i socijalne penzije

2013

- Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalnih samouprava
- Predlog potencijalnih modela šeme pomoći u procesu digitalizacije zemaljske televizije u Republici Srbiji i primeri prakse iz drugih zemalja
- Procena uticaja politika u oblasti zapošljavanja
- Istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u školama u Srbiji
- Kvalitativno istraživanje – dugotrajna nega starijih u Srbiji
- Studija opcija za uspostavljanje Fonda za socijalno uključivanje u Republici Srbiji
- Lišavanje poslovne sposobnosti, rehabilitacija i zapošljavanje osoba sa invaliditetom
- Procena efikasnosti lokalnih mehanizama socijalnog uključivanja Romkinja i Roma
- Od neaktivnosti do zaposlenosti – Analiza uticaja javnih politika i faktora koji utiču na neaktivnost: Mogućnosti za rast aktivnosti i zaposlenosti u Srbiji

2012

- Budućnost sela u Srbiji
- Praćenje stanja socijalne isključenosti – Pregled i trenutno stanje socijalne uključenosti na osnovu praćenja evropskih i nacionalnih pokazatelja, 2006–2012.
- Ključne kompetencije mladih u Srbiji u PISA 2009 ogledalu
- Vodič kroz evropske think tank organizacije

2011

- Kratak pregled Prvog nacionalnog izveštaja o socijalnom uključivanju i smanjenju siromaštva u Republici Srbiji – uloga lokalnih samouprava
- Prvi nacionalni izveštaj o socijalnom uključivanju i smanjenju siromaštva u Republici Srbiji za period 2008–2010. godine
- Vodič kroz evropske mreže za organizacije civilnog društva

2010

- Učeničke zadruge i proširena delatnost škola u cilju povećanja kvaliteta obrazovanja i veće socijalne uključenosti školske dece u Republici Srbiji
- Praćenje socijalne uključenosti u Srbiji – Pregled i trenutno stanje socijalne uključenosti u Srbiji na osnovu praćenja evropskih i nacionalnih pokazatelja
- Procesna evaluacija javnih radova sprovedenih u Srbiji u 2008. i 2009. godini
- Uticaj krize na tržište radne snage i životni standard u Srbiji

2009

- Analiza karakteristika siromaštva u Srbiji
- Obrazovanjem protiv siromaštva – Analiza uticaja uvođenja pripremnog predškolskog programa u Srbiji
- Analiza uticaja mera zdravstvene politike na dostupnost zdravstvene zaštite romskoj populaciji u Srbiji
- Analiza uticaja državne finansijske podrške siromašnima
- Mere u obrazovanju usmerene ka ugroženom stanovništvu
- Kvalitet i pravednost obrazovanja u Srbiji – Obrazovne šanse siromašnih – Analiza podataka PISA 2003 i 2006
- Praćenje društvene uključenosti u Srbiji

www.socijalnoukljucivanje.gov.rs

SIPRUnit

SIPRUnit

@inkluzija

10

GODINA

Bulevar Milutina Milankovića 106
11070 Novi Beograd, Srbija

E-mail: sipru@gov.rs
Telefon: +381 11 311 14 21

Beograd, 2019.

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije
10 GODINA

2009 – 2019